

10 CICLE VITAL DE LES ESPÈCIES

El **cicle de vida de les espècies** —des de la germinació, creixement i reproducció fins a la migració o la mort— constitueix el motor intern dels ecosistemes. Cada etapa vital té un paper específic dins de la xarxa ecològica, i la seva sincronització és essencial per mantenir l'equilibri natural.

Els **impactes del canvi climàtic sobre els bioclims locals i regionals** estan trencant aquest equilibri temporal: les estacions s'alteren, les temperatures pugen abans d'hora i els patrons de pluja es desajusten. Aquestes variacions tenen un impacte profund en com les espècies creixen, es

reproduïxen, s'alimenten i migren, així com en les relacions que mantenen entre elles i amb els ecosistemes que les acullen. És a dir, no només s'escalfa el planeta: **es descoordinen els fluxos de la vida.**

Quan la sincronització entre cicles vitals es manté, els ecosistemes funcionen com un sistema integrat i resiliat. Però quan aquests ritmes es trenquen, es generen **desajustos que es propaguen en cadena i alteren la dinàmica ecològica.** Entendre aquesta relació és clau per interpretar com funciona la natura i identificar els impactes dels canvis ambientals actuals, inclòs el canvi climàtic.

Fenologia i canvi climàtic

La **fenologia estudia el moment en què es produeixen els fenòmens cíclics dels éssers vius**, especialment els relacionats amb el clima i les estacions, i com aquests esdeveniments varien al llarg del temps; és a dir, el calendari vital de les espècies.

Aquestes dades són especialment útils per **estudiar els efectes del canvi climàtic sobre la biodiversitat**, ja que molts organismes responen de manera directa als canvis de temperatura, a la disponibilitat d'aigua i aliments i a la modificació dels patrons estacionals d'altres espècies de les que en depenen.

També permeten estudiar, per exemple, els efectes de les noves condicions climàtiques sobre el cicle vital d'algunes espècies comercials i destinades a l'alimentació humana, o l'aparició de plagues que s'avancen i afecten els cultius.

Germinació, floració, fructificació i maduració

Migració d'aus

Posta d'ous d'amfibis o insectes, etc.

La **Xarxa Fenològica de Catalunya** està formada per persones voluntàries d'arreu del territori que recullen observacions sobre els cicles vitals de plantes i animals, les quals s'introdueixen a la base de dades del Servei Meteorològic de Catalunya.

Cada cop es disposa de més dades sobre els canvis fenològics a Catalunya en diversos grups d'organismes:

Els **ocells** han modificat les seves pautes de migració amb un avançament de l'arribada primaveral a les àrees de cria d'Europa (com l'oreneteta, el falciot o la merla),

Les **plantes**, amb cicles fenològics de fases molt marcades, mostren un avançament de diversos esdeveniments clau, com ara la brostada o la floració (com l'ametller, l'alzina o el faig),

El seguiment continuat de les poblacions de **papallones** indica també canvis en la fenologia i la distribució d'espècies (com la blanqueta de la col o la papallona de l'ortiga).

Per a més informació

- + Observatori del Patrimoni Natural i la Biodiversitat (Generalitat de Catalunya)
- + Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF)
- + FENOCAT - Xarxa fenològica de Catalunya
- + Pla de seguiment de papallones català

Fitxes relacionades

03 10 23

